

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésekre visszajáró
 vagy megörökösre nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

Nagyvárad nem kap üzletvezetőséget

A kereskedelmiügyi kormány és a Magyar Kir. Államvasutak üzletvezetősége már évekkal ezelőtt elhatározta, hogy reformálni fogják az államvasutak igazgatását. Először — a posta mintájára — decentralizálni akarták az államvasutak igazgatóságát, később pedig abban állapodtak meg, hogy az üzletvezetőségek számát szaporítják. Nagyváradnak és Pozsonynak szánta az akkori kereskedelmiügyi miniszter az új üzletvezetőségeket, mert Budapest után ennek a két városnak van a legnagyobb vasuti forgalma és legélénkebb kereskedelme.

A többi vidéki nagy városok azonban sehogysem akartak belenyugodni abba, hogy Nagyvárad és Pozsony kapják meg az új vasuti üzletvezetőségeket és Temesvár, Brassó, Marosvásárhely, Kecskemét erős mozgalmat indítottak az új üzletvezetőségek elnyeréseért.

Az nagyvárad vasuti üzletvezetőség felállítása mellett szólott minden. A magyar vidéki városok között nekünk van a legélénkebb kereskedelmünk és gyári iparunk is annyira fejlődésben van, hogy évek óta Nagyváradnak van az összes vidéki városok között a legerősebb teheráru forgalma. Nagyváradról hét irányban mennek vasutvonalak s a város vasuti forgalmát a kibővített főállomáson kívül az össi-i, váradvelencei és biharpüspöki állomások alig képesek ellátni.

A nagyvárad üzletvezetőség felállítása mellett szólott még az is, hogy az aradi, kolozsvári és debreceni üzletvezetőségek vonalai oly nagy kiterjedésűek, hogy ügyeiket csak felemelt tisztviselő létszámmal tudják elintézni. Ezeknek az üzletvezetőségeknek a területéből, ha csak azokat a vonalakat szakítanák el, melyek földrajzi fekvésüknél fogva közelebb vannak Nagyváradhoz, mint az üzletvezetőségekkel bíró városokhoz, már akkor meglehetősen volna csinálni a nagyvárad üzletvezetőséget.

Nagyvárad város vezető emberei — nem kételkedünk benne — kifogástalan, agilis emberek, akik a város érdekeit szívükön viselik. A nagyvárad üzletvezetőséget azonban, bizonyos nemtörődömséggel eljárták. Temesvár város vezető urai fáradságot nem ismerve, éve-

ken keresztül buzgókodtak azon, hogy ők kapják meg az új vasuti üzletvezetőséget. Fáradozásukat siker koronázta. Nagyvárad elől elhalaszták az új közhivatalt, melynek több mint 2000 tisztviselője lesz. A temesvári intelligencia éberrel tudta tartani az üzletvezetőség elnyeréseért indított mozgalmat, mert megértették, hogy mit jelent egy város fejlődésére az, ha több mint kétezer hivatalnok telepszik le a város falai közé. Ezt nemcsak egy új közhivatalt nyertek, hanem egy gazdaságilag ki nem mondható értéket, mely a város kereskedelmére és ipárára egy új, szebb korszakot jelent.

Temesvár városa örülhet, hogy olyan vezetői vannak, akik ha kell, *tenni* is tudnak, sokat, nagyon sokat városuk érdekében. Mi pedig irigykedve nézhetünk Temesvárra, hogy sikerült neki tőlünk elvennie azt, ami már majdnem a miénk volt; amiért csak a kezünkkel kellett volna kinyujtanunk, hogy a miénk legyen.

A mi Pató Pál féle városi politikánk az oka, hogy Nagyvárad városa mindennütt háttérbe szorul, ahol nagy érdekekről van szó.

Új vonalbeosztás a Máv-nál.

Igen illetékes forrásból értesülünk, hogy a magyar királyi államvasutak igazgatásában és vonalbeosztásában a közeljövőben lényeges változások lesznek.

Minket nagyváradiakat a változásokban az érint legközelebből, hogy az új vasuti üzletvezetőséget nem Nagyváradon, hanem Temesváron állítják fel. A felállítandó vasuti üzletvezetőséget a régebbi kormányok Nagyvárad városának ígérték, mert városunk kereskedelme nemcsak hogy élénkebb a többi vidéki városokénál, de az államvasutak érdeke és a geográfiai fekvés is Nagyvárad mellett szóltak.

Nagyvárad város vezérférfiai csak az utóbbi időben kezdtek mozgalmat indítani az üzletvezetőség érdekében, amikor már Temesvár és a többi nagyobb vidéki városok minden követ megmozgattak, hogy ők kapják meg az új vasuti üzletvezetőséget.

Hogy mi elessünk, az üzletvezetőségtől, azt legjobban bizonyítja az, hogy az államvasutak igazgatósága és Temesvár város polgármestere között már rég tolnak a tanácskozások, az irányban, hogy Temesvár városa minő kedvez-

ményekben hajlandó részesíteni az államvasutakat az új üzletvezetőségért.

Temesvár városa az új üzletvezetőség részére hajlandó monumentális palotát építeni és az államvasutak alkalmazottai részére lakásról gondoskodik, még pedig úgy, hogy a város a vasutasok részére lakóházakat épít, melyekben az alkalmazottak lakbérük ellenében, rangjuknak megfelelő lakásokat kapnak. A város ezt azért teszi, hogy a vasuti alkalmazottak ne legyenek kitéve az esetleges lakásmizériáknak.

A temesvári üzletvezetőség vonalait a kolozsvári, aradi és szegedi üzletvezetőségek vonalaiból fogják kiszakítani.

Az új üzletvezetőség 1912 január hó 1-én kezd meg működését.

A temesvári üzletvezetőség felállításával egyidőben a kolozsvári üzletvezetőség hatásköre alatt levő Váradvelence, Nagyvárad és Biharpüspöki állomásokat az aradi üzletvezetőség felügyelete alá helyezik. Ugyancsak az aradi üzletvezetőséghez fogják csatolni a nagyvárad—belényes—vaskóhi és a hollód—kötegyáni helyi érdekű vasutak vonalait is. A nagyvárad—debreceni és az érmihályfalvai vicinális vonalakat a debreceni üzletvezetőség területéhez fogják csatolni.

Természetesen a többi vasuti hivatalok is, mint a forgalmi főnökség, osztálymérnökségek fűtőházak és szertárak is azoknak az üzletvezetőségeknek a felügyelete alá kerülnek, amelyikhez a vonalaikat csatolták.

A katonai javaslatok és a trónörökös.

Ischlből jelentik, hogy a trónörökös a múlt héten kihallgatáson volt a királynál s ennek nagy jelentőségű politikai következményt jósolnak. A trónörökös eddig nem nagyon rokonszenvezett a katonai javaslatok mai alakjával. Az audencia után azonban a trónörökös magatartása megváltozott. A cseh és német arisztokrácia kiadja a jelszót, hogy meg kell oldani a katonai kérdéseket, hogy azután úgy Ausztriában, mint Magyarországon is megkezdődhessék a belső konszolidáció, és pedig Ausztriában a cseh-német kiegyezés útján, Magyarországon pedig a választóreform útján. Össze munkaképes lesz a Reichsrath s tárgyalni fogja a katonai javaslatokat.

Mailáth püspök Rómában. Egyik fővárosi estilap értesülése szerint gróf Mailáth Gusztáv erdélyi püspök Rómába utazott s állítólag ez az ut Prohánka püspök némely iratainak indexre tételével áll összefüggésben.

Ne féljen és ne
 rettegjen a
 kolerától, mert

Itt a király

KAPHATO MINDENÜTT.

legegészségesebb alkalikus
 baktérium mentes
 üdítő és borviz

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, augusztus 1.

Berzeviczy Albert egyenyed 11 órakor nyitja meg az ülést.

Elnök bemutatja Tolna vármegye feliratát, melyben tiltakozik az obstrukció ellen. (Eljenzés a jobboldalon, zajos ellentmondás a baloldalon.)

Bemutatja továbbá a debreceni, szarvasi és kaposvári népgyűlések feliratát az általános, titkos választói jog mellett. (Eljenzés a baloldalon.)

Lovászy Márton: Kéri, hogy Tolnavármegye felirata az állandó kérvényi bizottságon kívül a közigazgatási bizottsághoz is utasíttassék.

Elnök jelenti, hogy Lovászynak kérelme felett husznál több képviselő névszerinti szavazást (Oriási zaj a jobboldalon) és ugyancsak husznál több képviselő ennek holnapra való halasztását kéri.

A Ház így határoz.

Elnök felolvastatja azokat az interpellációkat, amelyekre nem válaszolt a kormány.

Benedek János az interpellációknak alkotmánybiztosítéki fontosságát hangoztatva kéri az elnököt, hogy intézkedjék, hogy a miniszterek idejében adják meg a választ az interpellációkra. (Helyeslés balon.)

Barabás Béla: A munkapárt a munka jegyében alakult meg, az interpellációkra való válasz szinte munka. A legtöbb válasz nélkül maradt interpelláció már tárgyalanná vált, sőt vannak az interpellálók közül néhányan meg is haltak.

Kívánja, hogy a kormány záros határidőn belül adjon választ az interpellációkra. (Helyeslés balon.)

Polónyi Géza az ellenzék zajos éljenzése és a munkapárt hangos ellentmondása közt emelkedik szólásra. Az osztrák magyar bank bécsi új palotájának ügyében interpellál. A jobboldal folytonosan félbeszakítja a szónokot.

Egy hang jobbról: Oh Róza!

Polónyi Géza: Ha a kormány nem válaszol idejében az interpellációkra, az ellenzék módot keres, hogy a válaszadásra rá kényszerítse a minisztereket.

Indítványt nyújt be, hogy a Ház utasítsa az elnököt arra, hogy a kormányt az interpellációkra való sürgős válaszadásra hívja fel. (Helyeslés balon.)

Elnök: A házszabályok értelmében semmit sem tehet.

Jelenti, hogy Polónyi indítványára névszerinti szavazást kérnek és a szavazást holnapra kívánják halasztani.

Darvay Fülöp, az igazságügyi bizottság előadója és

Németh Károly a véderő bizottság előadója betérjesztik a katonai perrendtartás reformjáról szóló javaslatot.

Következnek a névszerinti szavazások a tegnapi mára halasztott szabadságkérések felett.

A Ház többsége a megejtett névszerinti szavazás alapján elveti Hammersberg László, Kobek Kornél és Preszly Elemér szabadságigdí iránti kérelmét.

Következett ezután napirenden a

véderőjavaslat

folytatólagos tárgyalása.

Tallán Béla: Szükségesnek tartja, hogy megindokolja, miért támogatja a kormányt a javaslat megszavazásával. Kérülni fog minden oly momentumot, amely a kedélyeket felizgatná és csupán csak parlamenti szokással kíván élni, midőn beszéde során reflektálni fog az előző szónokok felszólalásaira. Polemizál Batthyányval. — Tudja jól, hogy az ellenzék nem tudja eltéríteni álláspontjától, azonban igyekezni fog magatartásuk helytelen voltára kellő világitást vetni. Nem áll az, hogy a pak-

tum a jelenlegi kormányt is kötelezte. A jelenlegi kormány semmitéle paktumot nem vállalt. A kormánynak meg van a maga programja s ebben benne van a választójog is, melyet akkor terjeszt elő, amikor annak elérkezik az ideje. Szóval nincs meghatározott időhöz kötve. Fejtegeti ezután, hogy Magyarország ha hatalmas akar maradni s erősíteni akarja magát egyedül nem maradhat s szövetségekre van szüksége, melyek nélkül fenn nem állhat. Nem áll az, hogy a katonai terhek súlyosbitani fogják az ország gazdasági helyzetét. Ezután rátér a mai katonai viszonyokra. Vázolja Magyarország hadi képét egy esetleges háborúban, mely feltétlenül veszteséggel járna. A javaslatot elfogadja.

Az ülés 2 órakor ért véget.

Erős Rezső jubileuma és bucsuzása.

A nagyváradi lat. szert. püspökségi uradalom nyugalmazott jószágigazgatója, Erős Rezső tegnap vett bucsut Nagyvárad várostól és Biharmegyéértől s a püspökségi tisztkartól. Tegnap töltötte be negyvenedik szolgálati évét s ez alkalommal saját kérelme folytán gróf *Széchenyi* Miklós püspök nyugalomba helyezte meleg szavakkal ismerve el azt a hűséget, becsületességet, odaadást és fáradhatatlan munkásságot, melyet a nagyváradi püspökségi uradalom vezetése körül nyolc éven át kitejtett. Erős Rezső a nagyváradi püspökségnél történt nyugdíjaztatása után az esztergomi főképtalan meghívására a főképtalan jószágigazgatói állását fogja elfoglalni s annak az uradalomnak a körébe tér vissza, a hol gazdatiszti pályáját 40 év előtt megkezdte.

Életrajza.

Erős Rezső 1853. november 11-én született Budapesten. Iskoláit Esztergomban, Kolozsváron és Magyaróváron végezte.

1871. augusztus 1-én felvétetett gyakorlónak az esztergomi főképtalanba. 1872. jan. 1. irnokká nevezetett ki, 1873. decemberében áthelyeztetett Szentmiklósról; 1874. október 1. Magyaróvárra küldetett; 1876. október elején visszatért Szentmiklósról; 1877. október 1. segédnek nevezte ki a főképtalan; 1878. július 1. ispán lett Bersenyőn; 1877-ben 34 éves korában benedeki reudelkező kasznárrá lépett elő; 1896. Darányi miniszter Bars megye közigazgatási előadójává nevezte ki. 1897. jun. 29. a székespüspökség jószágigazgatójának nevezte ki *Szemrecsányi* Pál püspök, majd midőn nagyváradi püspök lett, magával hívta Erős jószágigazgatót Nagyváradra.

Nagyváradi működése.

A nagyváradi püspökségnél Erős Rezső főtevése az volt, hogy a jövedelmezőség fokozása mellett a püspökség megfelelően mind azoknak a gazdasági és szociális követelményeknek, melyeket az uradalommal szemben a közigazgatási és szociálpolitikai tekintetek támasztanak. E célból nemcsak a mezőgazdasági üzemet igyekezett fokozni, hanem kiváló gondot fordított az erdőgazdaság fejlesztésére, a fokozatos erdőültetésre. Szociális érzékének bizonyossága volt az a lelkesedés, mellyel a földbérli szövetkezetek eszméjét fölkarolta, támogatta s gyakorlatilag is megmutatta annak kivihetőségét. Ma már országos mozgalommá vált, a föld népét bérli szövetkezetek útján földhöz juttatni. Gondja volt a tisztikar anyagi jólétére is; tanácsára rendezte a tisztek fizetési és nyugdíjügyét *Szemrecsányi* püspök. A vármegye életében, mint megyebizottsági tag és 1906 óta Biharmegye közigazgatási előadója Erős Rezső igen tevékeny részt vett s akik politikailag nem voltak vele egy nézetben, azok is elismerték kiváló buzgóságát és szakképzettségét. Ugyancsak közigazgatási tevékenységéhez tartozik az a működése, melyet az Országos Magyar Gazdasági Egyesületben kifejtett; több

gazdakongresszuson nagyszerű előadásokat tartott. Részt vett a magyar gazdák külföldi tanulmányutjain s ezekről értékes beszámolókat írt. Lapunk is közölte több magvas cikkét. Nagyváradon jelentékeny része volt a Magyar Bank megalapításában, amely folyton erősítő fiatal pénzüzetünk Erőst igazgatósági elnökévé választotta.

Negyven évi szolgálata elérével nyugdíjaztatását kérte s kérelmét gróf *Széchenyi* Miklós püspök teljesítette is, mely alkalommal a püspök egyházi javadalmakban négy évtizeden keresztül teljesített becsületes, hűséges, lelkiismeretes, buzgó és fáradhatatlan működéséért, de különösen a megboldogult elődje érdekében teljes odaadással kifejtett kitünő szolgálataitért elismerését és köszönetét nyilvánította.

A bankett.

A Fekete Sas kistermében, melyet e célra a tulajdonosok előzékenyen bocsátottak rendelkezésre, tegnap délben illusztris társaság gyűlt össze Erős Rezső tiszteletére.

Jelen voltak:

Erős Rezső, Erős Rezsőné, Molnár Matild, Erős Gyula, Medvigy Mihály, dr Karácsonyi János, Keszthelyi Zoltán, Meskó Pál (Budapest), Bernáth István (Budapest); Lukács Géza, Nagy Ödön, Imrik Z Sándor, Mazurek Gyula, Száhlender Károly, Szmazsenka Ernő, Kerekes Elek, Wagenhuber Lajos, Kopernitzky János (Esztergom), Kvassinger József (Szepesmegye), Súlyomi Lajos (Esztergom), Alsztér Albert (Esztergom), Székely Sándor, Kaczvinszky Andor, Balogh Kálmán, Szokoly Elemér, Szabadhegyi Géza, Somogyi Géza, Győry Géza, dr Krüger Aladár, Békési Miklós, Hesz Agoston, Sas Ede, dr Papp Károly, Molnár Jenő, Rutich Gyula, Keszte István, Földes Béla, Martos Gyula, Kardoss Kálmán, Fischhoff Frigyes, Bardos Ferenc, Sterba Szabolcs, Marosi Antal, Sternthal Arthur, Somogyi Ferenc, Heim Károly, Nagyváthy Béla, Bedross József, Barényi Béla.

Pezsgőbontáskor Erős Rezső emelkedett szólásra. A mai napon olyan fordulóhoz értem, ugymond, a melyen megállva és visszatekintve a tisztelet és a hála honol keblemben azok iránt, akik egy emberöltőn keresztül működésben a Drávától a Tátraig s a Nyitra völgyétől a Királyhágóig jószággal támogattak. Ezen érzelemről áthatva emelem poharamat az esztergomi főképtalanra és annak tagjaira és kívánom, hogy őket áldásos és hazafias működésükben az Isten sokáig éltesse, boldogult uram, Szemrecsányi Pál püspök jószágos szelleme emlékezetében éljen.

Az éljenzések lecsillapulta után dr *Karácsonyi* János kanonok mondott nagyhatású igen szép pohárköszöntőt. Olyan férfiu 40 éves szolgálati évfordulóján jöttünk össze, a ki mindenkor át volt hatva attól a törekvéstől, hogy hazájának és egyházának azon a helyen melyre állították, a tőle telhető legnagyobb szolgálatoakat tegye. Szívvel kívánja, hogy szép tehetségét és erős akaratát új hatáskörében is egyháza és hazája javára gyümölcsöztesse. (Eljenzés.)

Erős Rezső meghatva köszönte meg *Karácsonyi* kanonok szavait s rámutatva a közigazgatási kérdések fontosságára, az Országos Magyar Gazdaszövetséget és az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet és azok jelenlévő képviselőit, Bernáth Istvánt és Meskó Pált életette.

Bernáth István különösen a földbérli szövetkezetek nemzeti és szociális fontosságára mutatott rá. Kiemelte, hogy a szövetkezetek ez új típusa, melyek megtervezésében Meskó Pálnak és dr Krüger Aladárnak is oly nagy része van, Erős Rezső tette megvalósíthatóvá, ő mutatta meg, hogy a földbérli szövetkeze-

tek a gyakorlati életben nagyon is megállják helyüket s már ellenség és jó barát egyaránt követeli terjesztésüket. Erősnek ez az érdeme igazán aere perennins s ezért élteti őt a magyar gazdátársadalom képviselőjében. (Lelkes éljenzés.)

Erős Rezső a dicséreteket szerényen elhárítva, rámutatott, hogy ha eredményeket ért el, abban munkatársainak, tisztársainak nagy része volt. Köszönetet mondott az esztergomi főkapitány, a szepességi és a nagyváradai püspöki tisztikaroknak a támogatásért, kérte volt kártársait, legyenek mindenkor összetartó kollégák, áldja meg Isten működésüket s tartsák meg őt jó emlékezetükben. Poharát a három uradalom egyházi javadalmasaira s a három tisztikarra és családjaira emelte.

Dr Krüger Aladár a nagyváradai püspökségi tisztek megbízásából emelt poharat. Ugy érzi magát, mondotta, mint a zászlótartó, akinek az a megbízás jutott, hogy ez ősi magyar egyházi uradalom zászlóját meghajtsa a távozó ősz vezér előtt. Lendületes, színes beszédben méltatta Erős Rezsőt, mint hivatalfőnököt és a tisztikar jóakaróját, kinek otthona meghitt melegével otthona volt a tisztikarnak is. Ez a család kör a maga jóságos bizalmasságával köszönhető volt Erős Rezsőnének (kitörő taps és éljenzés.) Midőn a tisztikar hálóját és köszönetét tolmácsolja, a legjobbat kívánja Erős Rezsőnek: álljon mellette mindenkor a jóságos, gyöngéd, szerető hitves s az Isten árássa el mindkettőjüket minden áldásával!

Riadó taps volt a visszhang a pohárköszöntőre s a vendégek mind siettek a jubiléussal és nejjével koccintani.

Kacsvinsky Andor sikerült humoros tószóban Erős Rezsőt, Lukács Géza szintén humorosan kezdett, lendületes szavakkal Erős Rezsőnémet ünnepelte. Györy Géza ügyesen aposztrofálta Keszthelyi Zoltánt, a vármegye jelenlévő képviselőjét, Székely Sándor pedig talpraesett beszédben nagy hatás mellett a nagyváradai kapitányi tisztikar nevében üdvözölte Erős Rezsőt.

Száhlender Károly szép beszédje után Keszthelyi Zoltán vármegyei főjegyző emelkedett szólásra. Kiemeli, hogy nem mint a vármegye képviselője szólal fel; a vármegye bucsujának másutt lesz helye. Mint jó barátot, lelkes szavakkal köszöntötte Erősöt, kívánva tovább működésére Isten bőséges áldását. A nagy tetszéssel fogadott tószat után Meskó Pál mondott igen sikerült beszédet, majd Györy Géza az idegenből jött vendégeket, Kerekes Elek pedig a Magyar Bank nevében ismét Erős Rezsőt köszöntötte, aki a maga és neje nevében meleg szavakkal köszönte meg a megjelenteknek az ünneplést.

Még számos sikerült tószat hangzott el s a társaság a legjobb hangulatban a késő délutáni órákig együtt maradt.

A kitűnő ételek és italok s a figyelmes kiszolgálás Benrád Albert vendéglistát dicsérik. Az étlap a következő volt:

- Szárnyasaprólék leves
- Tok-hal tatár módra
- Angolos vesepeesenye körítve
- Torta
- Vegyes szárnyas saláta és befőttel
- Parfait
- Gyümölcs
- Sajt
- Kávé
- Liqueurök
- Sör
- Ménesi vörösbőr
- Váradai fehér
- Ásványvizek
- Louis Francois pezsgő.

Üdvözlések.

A mostani vakációs idő sokakat távol tartott azok közül, a kik Erős Rezső jubileumán jelen kívántak lenni. Levélben és táviratilag azonban igen sokan fölkeresték az ország minden részéből üdvözléseikkel, többek közt:

Dr Radu Demeter gör. kath. püspök, Belopoczky Kálmán nagyprépost, ny. tábori püspök, Darányi Ignác volt földművelésügyi miniszter, Madách Emánuel miniszteri tanácsos, gróf Károlyi Mihály, az esztergomi főkapitány, Rott Nándor esztergomi prelátnak-kanonok, dr Karsch Lollion nagyváradai kanonok, Nagyvárad város nevében Rimler Károly polgármester távollétében Bordé Ferenc főjegyző, dr Kheberich Márton szepesi prelátnak kanonok, Keltz Gyula es. és kir. kamarás, Markovits Antal a gazdasági egyesület nevében is, Totyánsky László főerdőtanácsos, dr Vueszkics Gyula, Papp Miklós, Hanny Imre, Nedeczky Miklós jószágigazgató, Rubinek Gyula, Jeszenszky Pál, dr Imrik Péter és családja, Papp Imre, Weingarter Andor, Papp Elemér, Kolozsy Béla erdőfelügyelő, Lichtwegger Gyula, Gyapay Gusztáv (Léva), Leibach Keresztély, Brém Lőrinc, ifj. Erős Gyula, A Köztelek szerkesztősége, Mutschbacher Emil, dr Adorján Emil, Határ Károly jószágfelügyelő, ifj. Erős Rezső, Gazdák Biztosító Szövetkezetének igazgatósága, báró Renschlin Meldegg, Sanerborn Károly, Simó Lajos és neje, Alster Albertné, Nathra Pál, Thalmayer Viktor, a jubiléus egykori akadémiai tanára, Szarkási János főerdész, Szladek Sándor, Seiler Vilmos, Francsik Gyula, Leidenfrost Károly. Taxner Béla és családja, Schönberk Ignác, Cselka Imre és családja, dr Neuwirth György és neje, Bélics Nesztor, Szabó Géza és családja, Popovics Sándor stb.

Mi volt a sztrájk indító oka.

A beugratott munkások csalódása.

A nagyváradai kőművesek sztrájkja nem járt azzal az eredménnyel, amellyel a felbujtó vezetők kecsegtették és félrevezették a szegény munkásokat.

Már most is sok helyen dolgoznak az épületeken s azok, akik idegenbe, főleg Kecskemétre utaztak, szállingóznak vissza, mert látják, hogy Nagyváradon eddig is jobb viszonyok voltak, mint másutt.

Különbö az egész sztrájkmozgalom indító okáról igen furcsa híreket hallunk, amely bevilágít a szociálisták titkos manipulációiba s megmutatja, hogy a szociálisták vezetői közül egyesek minő célokra használják fel a munkásokat.

Ertesülésünk szerint az egész nagyváradai kőműves sztrájkmozgalom indító oka szorosabb kapcsolatban áll a kecskeméti püsztulással.

Kecskeméten ugyanis egyik fővárosi vállalkozónak tömegesebb munkája akadt, aki rendes uton nem tudván nagyobb számú munkásra szert tenni, szövetkezett valami nagyhangú szociálistákkal, hogy vegyék nyakukba az országot s kergessék sztrájkba a kőműveseket és ácsokat, egyben irányítsák őket Kecskemétre, ahol jó fizetést kapnak.

Ezeknek az agitátoroknak és lelkes munkásbarátoknak első útja Nagyváradra vezetett s itt sikerült is beugratni a békésen dolgozó munkásokat.

Egy csapat kőműves munkás még a sztrájk első napján, állítólag a szervezet pénzén, elutazott Kecskemétre. De bizony kevés szerencsével, mert keserűen látták, hogy nem valami tárt karokkal várták és fogadták ott őket.

Vasárnap, amikor megérkeztek, még éjjeli szállásuk sem volt; valami félszerben huzták meg magukat. Hétfőn, kedden sem kaptak munkát, csak költötték a pénzüket, már akinek még volt.

Szerdán a városi kőművesek egy része kapott ugyan munkát, de bizony nagy volt a csalódásuk, mikor megtudták, hogy óránként nem kapnak többet 65 fillérenél, holott egy részük Nagyváradon ennél jóval magasabb díjazásban részesült, mert itt a legtöbbnek 70 fillér, sőt még ennél is magasabb munkadíja volt a sztrájk előtt.

Akik elutaztak Kecskemétre, azoknak jelentékeny része már visszajött Nagyváradra. Legelőbb egy 20 tagból álló csoport hagyta ott a nagy alföldi várost s most egy keserű tapasztalattal gazdagabban, ismét Nagyváradon vannak.

A nagyváradai nagyobb vállalkozók arra az álláspontra helyezkednek, hogy ha még pár napig nem állanak munkába a sztrájkolók, idegenből hozatnak kőműves munkásokat.

Szegény Patócs ijedelme.

Kevesebbet kapott 1500 koronával.

Azt mondják, vannak a világon peches emberek, akiket folyton üldöz a nemesis. Ezek közé a peches emberek közé tartozik Patócs János városi szolga, aki Nagyvárad város árvaszékénél van jelenleg alkalmazva.

Az élet sok jó és keserű oldalát megismerte, míg a városhoz jutott, ahol már régen szolgált különben. Különösen az utóbbiban volt bőven része. Becsületes ember, de a pénznek ördöge van, ha a kezébe kerül. Es az a főbaj, hogy mindig a más pénzével van kellemetlensége. Ez különben azért is van, mert a saját pénzével nem is lehet sok baja, olyan kevés üti a markát.

Igy a hónap elsején rendszeren ő veszi fel az árvaszéki tisztviselők fizetését, hogy szétossza.

Egy évvel ezelőtt le is volt csukva teljes 24 óráig — ártatlanul a más pénze miatt.

Dr Dóri István t. alügyész bizta meg, hogy távollétében az átadott nyugtára vegye fel a fizetését. Hogy-hogy nem, az alügyész inasa is felvette a fizetést s úgy az, mint Patócs átszolgáltatták az összeget az alügyész atyjának, aki másnap visszaszolgáltatta a tévedésből átvett összeget.

A pénztárnok azonban észrevette az összeg kétszeres kifizetését s szegény Patócsot lecsukták, vallatták, hogy hova tette a pénzt. Mikor kistült az ártatlansága, egyszerűen szabadon bocsátották.

A tegnapi napot ismét beirhatja nem a legkellemesebb emlékei között.

Az árvaszéki tisztviselők fizetése fejében három ezer koronát vett fel a városi pénztárból, de nem tudott boldogulni a pénzzel, mert három darab ezres bankót nem oszthatott szét.

Kapta magát s az Osztrák-Magyar Bankba bandukolt, hogy felváltsa a kékhasu ezreket. Mikor a bankban átvette az ötveneseket, minden olvasás nélkül egy papírba göngyölve belső zsebébe tette.

Egyik ott levő szolga figyelmeztette, hogy a pénz olvasva jó.

— Itt tudják a pénzt olvasni, nem tévednek, — szóló Patócs s elsielt a bankból a városházára, hogy kinek-kinek kezéhez juttassa az összeget.

Alig kezdte azonban szétrakosgatni az ötveneseket, valóságos afrikai hőséget érzett egyszerre, mikor látta, hogy bármiként olvassa, 1500 korona hiányzik. Már ismét a rendőrség cellájában képzelte magát.

Ijedségében még a rheuma fájalmát sem érezte a lábában, dacára, hogy 2—3 lépcsőfokot ugrott egyszerre, míg a 2-ik emeletől a földszintre ért s pár perc alatt már

ismét az Osztrák-Magyar Bank pénztárának kis ablaka előtt állott.

Alig bírta megértetni zavarában, hogy hiányzik a pénze, mert kevesebbet kapott a 3 ezres felváltásánál.

A bank pénztárnoka kijelentette, hogy várja meg a 2 órai zárlatot s ha felesleg lesz, megkapja a pénzt.

Szegény Patócs sokat próbált az életben; szolgált mint csendőr s az életveszedelem is környékezte, de ilyen órákat még nem élt át, mint most, míg végre jött a megkönnyebülés.

A pénztári záránál kitűnt, hogy tényleg kevesebbet kapott 1500 koronával s az összeget átadták neki.

Örömmel sietett a városházára a pénzzel, de utközben többször ismételte:

— Csakugyan igaz; a pénz olvasva jó!

Kiadó!

Augusztus elseje van és az iparosok sztrájkolnak. A lakók reménye, a novemberi olcsó lakások egyelőre elmaradnak. Azok, akik felmondtak, abban a reményben, hogy november elsején százával lesznek az új lakások olcsó yénzen, most az utcákon bandukolnak és lakást keresnek. Tegnap alig ütötte el a toronyórája a tizenkettőt, már megjelentek a fehérceculák, melyeknek első szavuk

K I A D Ó!

Az ilyen cédulákkal ellátott házak kilincseit kézzel kézzel adják és bizony a legtöbben távoznak anélkül, hogy kivennék a lakást.

Az az abnormis házérték emelkedés, mely az utóbbi időben oly járványszerűleg lepte meg a várost, mindenütt érezteti hatását. A háztulajdonosok hihetetlen árakra stájerolták lakásaikat. Különösen a kisebb egy és két szobás lakások azok, melyeket legjobban keresnek és ezek azok a lakások, melyekért aránylag a legtöbbet kérnek.

Hogy mily abszurd állapotokat teremtettek a tömeges házvétel által, annak illusztrálására elég megemlíteni egy példát. Egy iparos, akinek egy fillérje se volt, házat vett. A házban némi átalakításokat eszközölt s így egy kétszobás lakást 1034 koronáért akar kiadni az új házigazda. A régiek korántsem jobbak. Ezek 600 koronáról 700-ra, 480-ról 680-ra stájerolták a lakások bérét. No és ha legalább jók volnának azok a lakások, de régi, elavult, ócska, egészségtelen oduk, melyekben csak éppen kényszerűségből tartózkodik az ember.

A telkek ára folyton emelkedik. A tulajdonosok majd ezt, majd azt az indokot hozzák fel és a telek árát csaknem naponként emelik. No nem a saját zsebükre megy az, hanem a bankéra, amely ugyan még most szívesen fekteti pénzét a házakba, de ez az állapot sokáig nem tarthat, akkor pedig meg lesz a visszaesés, mint volt évekkel ezelőtt Budapesten.

Egészségtelen ez a mostani fejlődés, mert nincs arányban a szaporodással. Százával készülnek az új lakások, melyek mohón várják a lakókat és ezek a lakások egyelőre félig elkészülve várnak, mert a kőművesek sztrájkolnak. Ha elkészülnek ezek az épületek, önként értendő, hogy a régi lakásokból ugyanennyi fog megürülni. Akkor pedig megkezdődik a verseny a régi és új házak tulajdonosai között, aki olcsóbb lesz, az lesz a győztes. Hol lesznek akkor a kétszobás 1034 koronás lakások. A pénz pedig akkor is drága, sőt talán drágább lesz. A tulajdonosok nem fogják tudni a jövedelemből fedezni a kamatokat, be-

következni a bukás. Váradon háztulajdonosok lesznek a bankok.

Ezt a bekövetkező bukást a bankok is érzik és már nem is adnak oly könnyen pénzt mint adtak eddig. A rohamos házvételi kedv leerd esni, kezdenek előrelátóbban gazdálkodni.

Mindez azonban még a jövő zenéje, ami talán valami gyors fordulat által esetleg nem is fog bekövetkezni. Szomorubb azonban jelenleg az, hogy a házbúrzsora türethetetlenül nehezedik a lakókra. Ennek az uzsorának pedig részben oka a kőműves sztrájk, mely lehetlenné tette az új lakások megnyitását és végeredményében amelynek alakodja meg az árát. És ugyan ki védi meg alakot'ezzel az uzsorával szemben? Senki! Erre nincsenek törvényeink, rendeleteink, ezzel szemben csak a jövedelem fokozása volna az egyedüli bástya, ami pedig szintén nincs.

Oberwalder és Ladstädter
udvari kalapgyárosok
szalmakalap készítményei legkedvezőbben
REICHARD áruháza
cégénél kaphatók. 115 A

UJDONSÁGOK.

* **Samassa érsek püspöki jubileum.**
Vasárnap volt negyven esztendeje, hogy Samassa József dr.-t, Simor János akkori hercegprimás püspökké felszentelte. A negyven esztendőből kettőt a szepesi püspöki székből töltött, harmincnyolcat pedig az egyházmegye élén. Egyházmegyéje papsága és hívei imponánsan ünnepelték meg az évfordulót. Az érseki egyházmegye kétszázegy plébániáján ünnepies hálaadó istentisztelet volt. Az ország minden részéből számtalan üdvözlő távirat érkezett. Ischiből ő Felsége Ferencz József is a legbensőbb szerencse kívánatait küldte.

* **Közigazgatási ülés a városnál.**
Nagyvárad város közigazgatási bizottsága holnap, csütörtökön, augusztus hó 3 án délután 3 órákor tartja rendes havi ülését a város házában.

* **Nagyvárad a III. lakbérosztályban.**
A belügyminiszter tegnap megküldte Biharvármegyéhez az ország városainak lakbérosztátását. Sablonos kimutatás ez, és mégis a tisztviselőket oly közelről érinti, mint akár a fizetésrendezés. A kimutatás szerint az első lakbér osztályban csupán Budapest és Fiume vannak. A második osztályban Győr, Kassa, Kolozsvár, Pozsony, Szeged, Szombathely, Temesvár, Eszék és Zágráb. A harmadikban egész sor 10-ed 20-ad rangú város és ezek között Nagyvárad is. El sem tudjuk képzelni milyen fogalmak lehetnek Nagyváradról odafönn, hogy Nagyváradot a harmadik osztályban hagyták. Vajjon van-e Szombathelyen, Kassán, vagy Szegeden 1034 koronás két szobás lakás? Azt hisszük, hogy nincs. De akkor miért vannak mégis ezek a városok a II-ik osztályban.

* **Kötelezi-e a vállalkozót a szerződés.**
A városi mérnöki hivatal érdekes előterjesztést adott be tegnap a városi tanácshoz.

Vasárnap, július 30-án éjjel a régi vízmű városba vezető egyik főcsöve eltört. Tekintve, hogy a csőtörést a talaj lassu csuszamlása okozza s a bevezető csövek a városi csőhálózattal szoros összefüggésben vannak s az új vízmű kiegyenlítő csövével is szolgálnak, megtörténhet, hogy mindkét cső egyszerre megreped, amikor a város víz nélkül maradna. Ennek ellensúlyozásául készítette el a város a Nilgesz-telep egyik magas pontján a kiegyenlítő végcsövet s arra egy kis házikó építését tervezte. A házat azonban Rendes Vilmos városi vállalkozó a város egységáráért nem hajlandó elkészíteni, hanem 50 százalékos ráfizetést kér. A ház építése pedig sürgős, mert jelenleg a végcső le van zárva, nehogy valaki hozzájuthasson s megtörtözhessen azon át az egész vízvezeték. A mérnöki hivatal most kéri, hogy más vállalkozóval készíthesse el a kis házikót, a költségvetés keretén belül. Ha a város nem kötelezi a szerződéses vállalkozót a munka elkészítésére, akkor a többi szerződéses vállalkozók is joggal követelhetnek ráfizetést, mert minden munka ára megráglut. Kivételeket nem szabad tenni.

* **Amerikai kispap Nagyváradon.**
Dohn Péter bartfordi (Eszak-Amerika) kispap, kit püspöke a budapesti központi szemináriumban neveltet, a vakációt arra használja fel, hogy Halász Béla cisztercita papnövédekkel beutazza Magyarországot. A rokonszenves fiatal amerikai egyik nagyváradon ismerősének meghívására Nagyváradot is utba akarja ejteni, hogy annak nevezetességeit megtekinthesse. Dohn ir származásu amerikai, ki a magyar viszonyokról a New Yorkban megjelenő «America» című angol lapban szokott beszámolni. Ezt az érdekes heti folyóiratot a jezsuiták adják ki s az őket jellemző páratlan pontossággal és lelkiismeretességgel tartják fent általa az amerikai katolikusokban a törhetetlen hitet. Az amerikai kispapot egyenesen azért nevelik Magyarországon, hogy kivándorlott véreink szokásait és nyelvét megismervén, annál eredményesebben lelkipásztorkodhassék majdan közöttük.

* **A közegészségügyi bizottság ülése.**
Nagyvárad város közegészségügyi szakbizottsága pénteken, augusztus hó 4-én délután 5 órákor a városházán ülést tart.

* **Nyolc éves előmunkálati engedély.**
A debrecen—nagyvárad vasut előmunkálatainak engedményesei Gerster, Megyeri és Szunyogh fővárosi mérnökök a napokban kérvényt adtak be a kereskedelmi miniszterhez az iránt, hogy a nagyléta—székelyhidi vonal kiépítésének előmunkálataira is adja meg az engedélyt. A kérelmet azzal indokolják, hogy bár erre az utvonallra a bihari helyi érdekű vasutaknak meg van az engedélyük, azonban annak már épen 8 éve s azóta semmi eredménye sincs. Az engedményt kérik kötelezik magukat a vasut egy év alatti felépítésére.

* **Aki revolverrel akar adót fizetni.**
Bárodbeznye községben Kakucsi Kosztán a Mitru megjelent a község házában és nagy hangon követelte, hogy mutassák meg az ő adóját. Az adó 70 koronát tett ki, ami oly nagy haragra lobbantotta Kakucsit, hogy sarkanyus csizmában kezdett a segédjegyző ősei körül járni. A segédjegyző följelentette a hős atyafit a főzolgabíróhoz. Mikor Kakucsi a feljelentésről tudomást szerzett, felkereste a segédjegyzőt és fennhangon jelentette ki, hogy ő éjjel is szokott járkalni és nála revolver is szokott lenni, ami pedig közel jár a halálhoz. A fenyegető oláh-gazdát a főzolgabíró egy napi elzárásra ítélte, mely ellen tegnap felebbezett az alispánhoz.

* **Keskenyvágányu vasut Biharfüredre.** Stern Dezső biharmegyei fakereskedő több évtizedre szóló fakihasználati jogot bérelt Réven és környékén az ottani nagyobb erdőbirtokosoktól. A nagyterjedelmű vállalat erdei iparvasutak építését teszi szükségessé, illetve a már is meglévő jádövölgy-remeci vonal meghosszabbítását. Egyik ilyen új vonal végre megközelíthetőbbé fogja tenni megyénk egyik legkieesebb fekvésű klimatikus fürdőhelyét: Biharfüredet is, melynek vadregényes vidékét a több órai fásasztó kocsis ut dacára is oly sokan keresik fel évről-évre. Az új vasut természetesen óriási lendületet fog adni Biharfürednek, melynek fejlődését bizonyára legjobban az akadályozta eddig, hogy nem volt vasuti összeköttetése. A tervezett keskenyvágányu iparvasutat ugyanis — mint értesülünk — személyszállításra is berendezik s ezáltal lehetővé lesz tette, hogy az utas a hajnali 2 óra 53 perckor Nagyváradról induló s 4 óra 39 perckor Jádvölgy állomásra érkező személyvonatot igénybevéve körülbelül reggel 7 órakor már Biharfüredre érkezhessen. Visszafelé pedig Biharfüredről fél 7 tájban elindulva este 10 óra 34 perckor ismét Nagyváradon lehessen. A tárgyalások most folynak Radu Demeter nagyváradai gör. kath. püspökkel. Renélhetőleg ez a kérdés oly módon lesz megoldva, hogy 1913 ban az új vasut már a rendes személyforgalmat megkezdheti. Radu püspök pedig a turistáknak örök hálaárára tarthat számot, hogy ezt a természeti szépségekben oly gazdag vidéket ennyire megközelíthetővé teszi. Mivel a személyvonat Nagyváradtól Jádvölgyig II. osztályon 3 kor. 20 fillérbe, III. osztályon pedig csak 2 koronába kerül s innen Biharfüredig az új vasut bizonyára alig fog személyenkint 1—2 koronával többbe kerülni, lényegesen olcsóbb lesz a feljutás mint ma, midőn csak Belényestől Biharfüredig a kocsis körülbelül 12 koronába jön.

* **Ne válasszunk körjegyzőt.** A napokban megirtuk, hogy Juricskay Vid panaszt adott be az alispánhoz a miatt, mert a mezőtelegdi körjegyzőség január óta betöltetlen. A beadványban arra kérte Juricskay az alispánt, hogy rendelje el a választást. A beadvány tartalmáról tudomást nyertek a telegdiek is, akik tegnap ellenbeadványt intéztek az alispánhoz és kérik, hogy a választást ne tartsák meg addig, míg Mezőtelegden az adóügyi jegyzői állást nem szervezik.

* **Elutasított névmagyarosítás iránti kérelem.** Salamon Béla nagyváradai kereskedő kérvényt nyújtott be a belügyminiszterhez, amelyben vezetéknévének »Várad«-ra változtatását kérte. Kérelmét azzal indokolta, hogy üzletet akar nyitni s a többi kereskedők példájára, magyar nevet akar felvenni. A belügyminiszter azonban egyszerűen elutasította a kérelmet. Az elutasításnak pedig az az egyszerű indoka, mert a Salamon nevet nem lehet magyarosítani, mert az így is magyar.

* **Új repülési világrekord.** Párisból jelentik: Level Savari gépen, egy utassal 240 kilométert repült a juvis-i repülőtéren 3 óra 13 perc 35 mp. alatt. Így tehát leverte az eddigi 200 kilométeres világrekordot.

* **Lopás az uszodában.** Perényi Kelemen honvédszázados neje július 27-én feljelentést tett a rendőrségen, hogy a Pankolits uszoda egyik kabinjából, ahol ő ruháit levette, ismeretlen tettes 2 brilliáns gyűrűt és egy arany láncot elloptott. A rendőrség a nyomozás során megállapította, hogy a lopást Blau Jenő és Kepes Sándor kereskedősegédek követették el. A tettesek Debrecenbe szöktek, ahol a rendőrség

letartóztatta őket és ide áthísért. Tetűket beismerték és előadták, hogy az uszoda tutaja alatt beusztak a női osztályba s így jutottak el a panaszos kabinjába azalatt míg ő fürdött. A rendőrség mindkét tettest letartóztatta.

* **A főszolgabírói lakások kijavítása.** Biharvármegye közüzüségleti alapjában a legnagyobb tételt évről-évre a főszolgabírói lakok jó karban tartása képezi. Ennek dacára is sok sincs olyan idő, amikor el lehetne mondani, hogy minden főszolgabírói lak rendben van. Az idei javításokat még nem eszközölték. Az államépítészeti hivatal most írta össze a szükséges munkálatokat, melyek végösszege 67083 korona és 88 fillért tesznek ki. A munkálatok közül legsürgősebb a berettyóújfalui és a belényesi főszolgabírói lakásokon eszközölnökök.

* **Lugkő odatot ivott.** Tegnap délután 2 órakor telefonon értesítették a rendőrséget és a mentőket, hogy Hapka Jánosné szül. Balog Margit Szilágyi Dezső utcai lakos öngyilkossági szándékból lugkő odatot ivott. A mentők beszállították a biharmegyei kórházba, ahol gyomormosást alkalmaztak. Tettenek oka ismeretlen. Sérülése súlyos, de nem életveszélyes.

* **A tolvaj boti szolga.** Pfaff Kálmán divatáru kereskedő észrevette, hogy valaki állandóan dézsmálja a raktárát. Tegnap reggel sikerült tetten érni a tolvajt Papp Mihály beltiszolga személyében. Papp Mihály ellen a bűnvádi eljárást folyamatba tette a rendőrség.

* **Lótolvajok Szent-Jobbon.** A szentjobbi csendőrség táviratban megkereste a nagyváradai rendőrséget, hogy július 29 és 30. közötti éjjelen az ottani községi legelőről ismeretlen tettesek elloptak 4 darab lovat 1700 korona értékben. A távirat szerint a tettesek valószínűleg Nagyvárad felé vették útjukat. A rendőrség keresi a lótolvajokat.

* **Vadászok figyelmébe.** Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczy-ut Moskovits palotában egy modern fegyverüzletet nyitottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok. Ladányi József puskműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. löporáruda. Telefon 269.

* **Néhaj főtisztelendő Makutz Ernő hteol. könyvtárát** míg a készlet tart *olcsón* kiadom. Benkő A. könyvkereskedő. Rákóczi-ut 10 sz.

* **Kiadó lakás a kamara épületében.** A kereskedelmi és iparkamara székházában egy 4 szoba, konyha s mellékhelyiségekből álló lakás a f. évi november 1 től kiadó.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimmel és az elegáns ruhákat szerető ur közönséggel, hogy **a tavaszi és nyári szöveteim** megérkeztek. Angol és belföldi szöveteiben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyszintén az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik. Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János-utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgálók.

Kolosváry Sándor

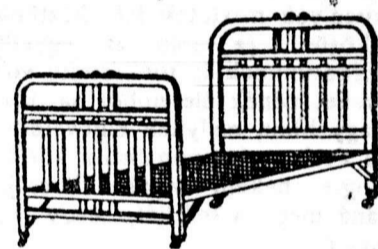
ékszerész, arany és ezüstműves üzletét folyó év május 1-én helyezte át míg az építkezés tart Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits házba, az Orsolya zárdá templomával szemben.

FLEGMAN

grenadinjai

a legszebbek és legjobbak.

Vas és rezbutor

gyári raktári

Székrenyágy 3 matraccal 20 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarmiss 4 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca 10 sz. Telefon 636.

SZINHÁZ.

Kapuzírás. Tegnap este volt az idei szinköri saison utolsó előadása. A szintársulat derék kardalosai javára jutalomjátékot rendezett az igazgató. *Guti* Soma bohózatát, a Mádi zsidót adták zsufolt ház előtt. A darab főszereplői: Zsigmondi, Asszonyi, Leővei és Hunyadi sok tapsot arattak. Szép sikerük volt a darab epizód szereplőinek is. A második felvonásban nagyon tetszett a kis *Gajdzsinszky* Irénke, aki a »Panama« kuplét énekelte el igen kedvesen. A jutalomjáték szép anyagi sikerrel zárult, amennyiben egy kardalosa 40 korona utott.

A szép sikerű est befejezte az idei szezon, melynek során Erdélyi igazgató sok jelentős sikert jegyeztetett fel magának s bár sok elsőrendű művésztől kell megválnunk, kik közül egyiket-másikat pótolhatatlannak tartunk, mégis bizalommal nézünk a jövő műsor elé.

NYILTTÉR.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szápadlás nélkül is készít **kittűnő** hirtű nevű

Fogműtermében

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

REGÉNYCSARNOK.

BÖSKE

Írta SARKADI NAGY SÁNDORNÉ

(Folytatás.) 34

Mily régen várok e jelen pillanatra Erzsike nagyság, évek óta iparkodtam önnel megismerkedni, azaz régi ismeretségünket felújítani s csak most érhettem el azt. Ezelőtt egy két esztendővel fel is kerestem tisztán e célból rokonaimat s mindhiába nem találkoztunk. Családi viszályok merültek fel köztünk s Hollódyék között s ez aztán az egyedüli módját közlekedésünknek is tönkretette volt. Oh! pedig éveket adnék életemből ha jóvá tehetnék egy nagy bünt, melynek elkövetése megfosztott hosszú éveken át nyugalmam s jó kedélyemtől. Meg fog-e nekem valaha bocsájtani, oh bár mondaná meg a módját, nagy vétkem jóvá tételének?

— Amely bizonyára könnyebb lett volna, ha a régi rut, rakoncátlan Böske volnék, de akkor bizonyára semmi kedvet nem érezne Maglódy András ur a nagy sérelmen, mit női hiúságom s önéretemen ejtet, legkevésbé is töprengeni, ugy-e hogy nem?

Eleinte sértett büszkeséggel beszélt a leány, de azután hangja olvadékony, lágy szomorú lett, a végén azonban ismét metsző gúny hangzott szavain.

Ugy látom azonban, egy cseppet sem ejtett csorbát önéretén nagyságos kisasszonyom — akkori neveletlen, de kieroszakolt sértésen.

Ezuttal Maglódy szavai oly bomolyan büszkén s erőteljesen hangzottak, mint amilyen ő maga volt. Teljesen vissza nyerte hideg vért, melyet már csaknem elveszített, a leány káprázatos szépségének első benyomása alatt.

Oh Maglódy — mondá szomorúan a leányka — kinek sokkal jobban imponált a fiatal ember büszke erélyessége, mint előbbi bűnbánó alázatosságába akkor bánt volna a mostanihoz csak hasonlóan velem mily más színben tűnne mostan fel előttem.

Akkor kellett volna így beszélnie amikor az igénytelen csunya szájalomra méltó kis Böske voltam . . .

— S nem az észbontó szép Ladányi Erzsike. Hisz ezt hangoztatom folyton ön előtt, hogy mindent elkövettem, hogy találkozhassunk hogy megalázkodva s térden állva esdekeljek bocsánataért, őszinte bűnbánattal, melyet vigyázatlan szavaim felett éreztem.

Nem nyílt alkalmam e találkozáásra, most pedig félre magyarázza viselkedésemet, kéte-

kedik szaveim igaz voltában, melyek pedig szivemből jöttek s hogy sokkal melegebbek lettek volna, ha nem lennének ragyogó szépségétől féken tartva, azt kész vagyok esküvel megérősíteni.

— Maguk már az eskünél tartanak, szólalt meg mellettük gúnyos kacajjal Ladányi Alice, nos hát sok szerencsét Maglódy, ugy látom egy néhány év előtti nézetei ugyancsak megváltoztak, nagyon különösen nyilatkozott ugyanakkor szép barátóinkról.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése.

Budapest

A gabonatörsdén tegnap kissé szilárd volt a hangulat. Készáru forgalom 15 ezer mázsa, 10 fillérrel magasabb árak mellett.

Határidők sáralata:

Apr. lisi buza (1912)	— —	11.10
Októberi buza	— —	10.86
Októberi rozs	— —	8.93
Októberi zab	— —	7.93
Májusi tengeri (1912)	— —	7.37
Juliusi tengeri	— —	7.49
Augusztusi tengeri	— —	7.38
Augusztusi repec	— —	14.60

Budapesti értéktörsde.

Magyar Általános Hiteibank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	835.—
Oszták hitelrészvény	— —	659.—
Jelzálogbank	— —	491.50
Leszámitoló és pénzváltó	— —	568.75
Salgótarjáni község	— —	673.—
Oszták államvasut részvény	— —	749.—
Közuti vasut	— —	777.—
Rimamurányi vasmű	— —	693.25
Városi vasut	— —	389.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

A Biharmegyei Gazdák Aru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Be fizetett alaptöke: 1,000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok álfandók 5^o0-os kamatoztatásra, továbbá lolyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenemű bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósit házakra és földbirtokokra. 161

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

STERNADLER
BRONZMŰVES
FÉMPAR GYÁRTÁSI
MŰTELEPE.
ELEKTROTECHNIKAI
FELSZERELÉSI VALLALATA.

VÁLLAL MINDEN GALVANIZÁLÁST SZINBEN
BEMERTER 3 TELEFON 556.

NAGYVÁRAD

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Rákóczi-ut 5 szám, Veiszlovits-ház.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 » francia szájviz	25 »	1 tégely Margit crém	40 »	1 Gillette utánzatu borotva készülék	1 » 50 »
1 » száj szagtalanító	50 »	1 » Diana crém	65 »	1 valódi serte hajkefe	70 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »	1 drb Dianna szappan	65 »	1 dublé bajuskefe	20 »
8 » Thymol	20 »	1 dob Lickner puder	88 »	1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 » Stomatin	20 »	1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »	1 körömkefe	05 »
1 » tégely Odontin togpasztó	55 »	1 üveg amerikai petrol	50 »	1 surolókefe óriási	20 »
1 drb Odontin betét	85 »	1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — »	1 surolókefe kisebb	10 »
1 üveg Picavan	98 »	1 fekete champos	12 »	12 drb Royal angol cipő crém	96 »
1 üveg Bay Rum	35 »	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »	1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » Jera violette brillantin	80 »	8 drb francia ibolya szappan	50 »	1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » francia brillantin	15, 22, 35 »	1 » Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 »	1 » Jurigatem Zománc	80 »
1 » folyékony brillantin	50 »	1 » Speick szappan	28 »	1 mtr vörös gumicső	60 »
1 » valódi dió olaj	15 »	1 » Windsor szappan	88 »	Egynegyed Ko Brunz wata	85 »
1 » » kivonat	75 »	1 tubus kaloderma	28 »		
1 drb bajusoktó	15, 20 85 »	1 » Beloderma kézfinomító	20 »		
		1 üveg tégely tejcrém	20 »		

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

Biztosítási szakmában gyakorlat-
tal bír,

az összes irodai
teendőkben jártas
hivatalnok

alkalmazást nyer a Fonciére,
Pesti biztosító intézet nagyvárad
főügynökségénél.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó
munkát, u. m.: matt és fényezett
szobaberendezések, konyhabutorok
készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért Jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

2—3 középiskolát végzett flu
nyomdász tanulónak

felvétetik

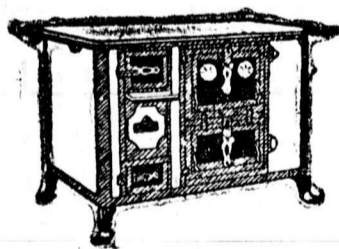
Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszműlakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos lömegáruk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

ITAZ AMERICAI HŐ HULLÁM.
LEGJOBBAN VÉDEKEZHETÜNK

TARSOLY ÉS
RISZTÓ
FÜRDŐ
KÁDJAIBAN.

Sz: 2 3 4
Kor: 36- 40- 48-

